

MD - 3805, mun. Comrat, str. Lenin, 177
tel./fax: (+ 373 298) 23446
email: caco@justice.md

MD - 3805, мун. Комрат, ул. Ленина, 177
тел./факс. (+373 298) 23446
email: caco@justice.md

de la « 03 » 05 2019 № 2r-28/2019

Dlui Mihai Poalelungi
Președintele Curții Constituționale

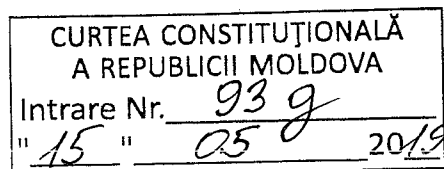
Vă expediem sesizarea privind excepția de neconstituționalitate invocată din oficiu de Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat pe cauza intentată la cererea de recurs depusă de avocatul Coval Valerian în interesele lui Negru Victor împotriva hotărârii judecătoreiei Cimișlia sediul central din 22 februarie 2019 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Negru Victor către Paci Liuba și Borgan Aurica cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare.

Anexă:

- 1) Cererea de chemare în judecată cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare din 30 octombrie 2018;
- 2) Procesul-verbal al ședinței pregătitoare a cauzei civile din 22 februarie 2019;
- 3) Încheierea judecătoreiei Cimișlia sediul central din 22 februarie 2019;
- 4) Cererea de recurs din 07 martie 2019;
- 5) Încheierea din 26 aprilie 2019 a Curții de Apel Comrat.

Vicepreședinte al
CURȚII DE APEL COMRAT

COLEV GRIGORI

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,

Chișinău MD 2004,

Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 12¹ din Codul de procedură civilă

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Denumire: Curtea de Apel Comrat
2. Adresa: or. Comrat, str. Lenin, nr. 177
3. Tel./fax: 0 (298) 2-2-34-46

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Prin prezenta, solicităm respectuos Curții Constituționale efectuarea controlului constituționalității **Articolul 267 lit. k¹) Cod de procedură civilă al Republicii Moldova «în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege»**, în vederea corespunderii ingerinței articolele 20, 23, 26, 54 din Constituția RM.

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată din oficiu în cadrul examinării recursului înaintat de către avocatul Coval Valerian în interesele reclamantului Negru Victor împotriva hotărârii judecătoreiei Cimișlia, sediul central din 22 februarie 2019 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Negru Victor către Paci Liuba și Borogan Aurica cu privire la recunoașterea nulității și anularea contractului de vânzare-cumpărare din 17.10.2017 a bunului imobil încheiat între Borogan Aurica și Paci Liuba și încasarea cheltuielilor de judecată.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

În procedura Curții de apel Comrat în calitate de instanță de recurs se află spre examinare recursul depus de către avocatul Coval Valerian în interesele reclamantului Negru Victor împotriva hotărârii judecătorei Cimișlia, sediul central din 22 februarie 2019 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Negru Victor către Paci Liuba și Borogan Aurica cu privire la recunoașterea nulității și anularea contractului de vânzare-cumpărare din 17.10.2017 a bunului imobil încheiat între Borogan Aurica și Paci Liuba și încasarea cheltuielilor de judecată.

La data de 30 octombrie 2018 reclamantul Negru Victor a depus la Judecătoria Cimișlia sediul Central o cerere de chemare în judecare către Negru Victor către Paci Liuba și Borogan Aurica cu privire la recunoașterea nulității și anularea contractului de vânzare-cumpărare din 17.10.2017 a bunului imobil încheiat între Borogan Aurica și Paci Liuba și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătorei Cimișlia sediul Central din 22 februarie 2019 cererea de chemare în judecare către Negru Victor către Paci Liuba și Borogan Aurica cu privire la recunoașterea nulității și anularea contractului de vânzare-cumpărare din 17.10.2017 a bunului imobil încheiat între Borogan Aurica și Paci Liuba și încasarea cheltuielilor de judecată a fost acceptată pentru soluționarea cauzei în procedura medierii judiciare a fost scoasă de pe rol în conformitate cu Obiectul sesizării este articolul 267 lit. k¹) Cod de procedură civilă, potrivit căruia instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege. (f.d. 136-137)

La data de 07 martie 2019 avocatul Coval Valerian în interesele reclamantului Negru Victor a depus recursul împotriva încheierii privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de către Negru Victor către Paci Liuba și Borogan Aurica cu privire la recunoașterea nulității și anularea contractului de vânzare-cumpărare din 17.10.2017 a bunului imobil încheiat între Borogan Aurica și Paci Liuba și încasarea cheltuielilor de judecată. (f.d. 143-145)

La data de 13 martie 2019 cauza a parvenit pentru examinare în adresa Curții de Apel Comrat. (f.d. 146)

La data de 14 martie 2019 cauza civilă menționată supra a fost primită spre examinare.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII.

Articolul 12¹. Ridicarea excepției de neconstituționalitate

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Articolul 20 din Constituția Republicii Moldova

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23 Constituția Republicii Moldova

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 Constituția Republicii Moldova

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

Articolul 54 Constituția Republicii Moldova

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 267 Cod de procedură civilă al Republicii Moldova - Temeiurile scoaterii cererii de pe rol

Instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care:

k¹) în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege.

Colegiul judiciar din oficiu se adresează Curții constituționale în legătură cu apariția unor dubii în ce privește constituționalitatea articolului 267 lit. k¹) Cod de procedură civilă, care urmează a fi aplicat de către Curtea de Apel Comrat la soluționarea recursului împotriva încheierii privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de către Negru Victor către Paci Liuba și Borgan Aurica cu privire la recunoașterea nulității și anularea contractului de vânzare-cumpărare din 17.10.2017 a bunului imobil încheiat între Borgan Aurica și Paci Liuba și încasarea cheltuielilor de judecată.

Obiectul sesizării este articolul 267 lit. k¹) Cod de procedură civilă, potrivit căruia instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care:

k¹) în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege.

Norma indicată trezește dubii, deoarece aplicarea ei contravine prevederilor articolelor 20, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova referitor la **dreptul de acces la justiție** și dreptul de a cunoaște drepturile și obligațiile sale.

Scoaterea cererii de pe rol în faza de pregătire a cauzei pentru dezbaterile judiciare după primirea cauzei pentru examinare, fără a acorda reclamantului posibilitatea de a achita taxa de stat, încalcă dreptul reclamantului de acces la justiție.

Norma invocată duce la încălcarea nejustificată a termenilor rezonabili pentru examinarea cauzei ca normă componentă a dreptului la apărare și la justiție, dacă termenii de prescripție permit de a depune acțiunea în mod repetat, iar în cazul în care au expirat termenii de prescripție, reclamantul în genere este lipsit de dreptul de acces la justiție (articolele 20, 23, 26, 54 din Constituția RM).

Apare necesitatea înfăptuirii unui test de proporționalitate și evaluare a consecințelor pentru reclamant – *scoaterea cererii de pe rol după punerea ei pe rol la faza de pregătire, fără a oferi reclamantului posibilitatea de a achita taxa de stat*, în comparație cu importanța intereselor sociale urmărite prin arogarea lui.

Formularea prevederilor contestate nu este una suficient de clară, este obligată (poate) instanța de judecată să ofere reclamantului posibilitatea de a achita taxa de stat la faza pregătirii cauzei pentru examinare înainte de a scoate cererea de pe rol. Rezultă că normele invocate nu corespund cerințelor de rigoare a legii, nu sunt suficiente, clare și previzibile.

Astfel, dacă se va relata despre posibilitate unei interpretări largi a normei menționate - articolul 267 lit. k¹) Cod de procedură civilă, apar dubii că norma menționată nu corespunde criteriilor accesibilității legii (art. 23 din Constituție):

- respectarea standardului calității legii;
- existența scopului de drept și legătura rezonabilă dintre acest scop și prevederile contestate;
- testului de proporționalitate;
- asigurarea unui echilibru corect între principiile concurente.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Prin prezenta, în temeiul prevederilor art.135 alin. (l) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art.4 alin.(l) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale nr.502 din 16.06.1995, art.4 alin.(l) lit. a) al Legii cu privire Curtea Constituțională nr.317 din 13.12.1994, solicităm respectuos:

- primirea spre examinare și declararea admisibilității excepției de neconstituționalitate ridicate;

- efectuarea controlului de constituționalitate a prevederilor **articolului 267 lit. k¹) Cod de procedură civilă al Republicii Moldova - «în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege»**, în vederea corespunderii ingerinței articolele 20, 23, 26, 54 din Constituția RM;

- admiterea excepției de neconstituționalitate și declararea ca fiind neconstituționale prevederile **Articolului 267 lit. k¹) Cod de procedură civilă al Republicii Moldova - «în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege»**.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994.

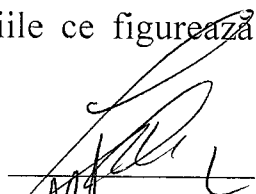
VII – LISTA DOCUMENTELOR ANEXATE:

- 1) Cererea de chemare în judecată cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare din 30 octombrie 2018;
- 2) Procesul-verbal al ședinței pregătitoare a cauzei civile din 22 februarie 2019;
- 3) Încheierea judecătorei Cimișlia sediul central din 22 februarie 2019;
- 4) Cererea de recurs din 07 martie 2019;
- 5) Încheierea din 26 aprilie 2019 a Curții de Apel Comrat.

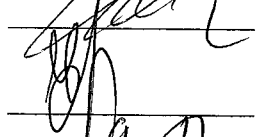
VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declarăm pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

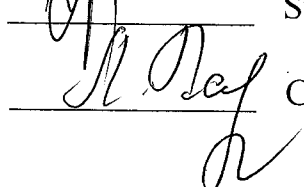
Data: 26. 04. 2019

Colev Grigori

Starciuc Ștefan

Caraianu Liudmila

ÎNCHEIERE

26 aprilie 2019

mun. Comrat

Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat

în componența:

președinte, judecătorul

Colev Grigori

judecătorii

Starciuc Ștefan și Caraianu Liudmila

precăutând în ordine de recurs, cererea de recurs depus de avocatul Coval Valerian în interesele lui Negru Victor împotriva hotărârii judecătorești Cimișlia sediul central din 22 februarie 2019 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Negru Victor către Paci Liuba și Borgan Aurica cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare,

c o n s t a t ă:

În procedura Curții de apel Comrat în calitate de instanță de recurs se află spre examinare recursul depus de avocatul Coval Valerian în interesele lui Negru Victor împotriva hotărârii judecătorești Cimișlia sediul central din 22 februarie 2019 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Negru Victor către Paci Liuba și Borgan Aurica cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare.

În cadrul examinării recursului, instanța din oficiu a invocat ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispoziției prevederilor art. 267 lit. k¹) Cod de procedură civilă al Republicii Moldova.

Prin prisma prevederilor art. 12¹ alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu art. art. 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Potrivit pct. 44 din Hotărârea Curții constituționale indicate mai sus, în opinia sa scrisă, Consiliul Superior al Magistraturii constată că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată doar în cadrul unui proces judiciar, de către instanța de judecată din oficiu sau la solicitarea părților, la orice etapă a procesului

de judecată, atât la examinarea litigiului în prima instanță, cât și la examinarea litigiului în ordinea căilor de atac - apelul și recursul.

Conform pct. 99 din Hotărârea Curții constituționale supra indicate, *curtea constată că în prezent, deși excepția de neconstituționalitate este depusă la Curtea Constituțională prin intermediul Curții Supreme de Justiție, cadrul legislativ nu stabilește rolul și limitele de intervenție ale acesteia între instanța constituțională și instanța de judecată care a ridicat excepția.*

În contextul celor enunțate este de menționat că, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 a relevat următoarele: *„judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”*

Astfel, instanța de recurs menționează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Prin urmare, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, Colegiul menționează că prevederile art. 267 lit. k¹) Cod de procedură civilă constituie obiect al controlului de constituționalitate, aceasta ne mai făcând obiectul controlului de constituționalitate.

Din aceste considerente, ținând cont că norma ce urmează a fi supusă controlului de constituționalitate, urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei dedusă judecății, Colegiul judiciar consideră necesar a ridica excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 267 lit. k¹) Cod de procedură civilă al Republicii Moldova și anume sintagma, *„în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege”*.

Conform art. 12¹ alin. (3) Cod de procedură civilă, *ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.*

În baza celor expuse în conformitate cu art. 12¹, art. 269-270 Cod de procedură civilă, Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat,

d i s p u n e:

Se ridică excepția de neconstituționalitate în cadrul examinării recursului declarat de avocatul Coval Valerian în interesele lui Negru Victor împotriva hotărârii judecătorești Cimișlia sediul central din 22 februarie 2019 emisă în cauza civilă la

cererea de chemare în judecată înaintată de Negru Victor către Paci Liuba și Borgan Aurica cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare.

Se sesizează Curtea Constituțională privind controlul constituționalității art. 267 lit. k¹) Cod de procedură civilă al Republicii Moldova.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii:

[Signature]
[Signature]
[Signature]

Colev Grigori

Starciuc Ștefan

Caraianu Liudmila

CURTEA DE APEL COMRAȚ	
COPIA CORESPUNDE ORIGINALULUI	
<i>Judecător</i>	
<i>Starciuc Ș</i>	
semnătură	nume, prenume
05	20 18

